

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 803/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi Sídlná kapitula Nitra, Námestie Jána Pavla II. 7, Nitra, zastúpenej Petruška & partners s. r. o., za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Svorad Petruška, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi Sídlná kapitula Nitra **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. augusta 2014 doručená sťažnosť Rímskokatolíckej cirkvi Sídlná kapitula Nitra, Námestie Jána Pavla II. 7, Nitra (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 a žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo Rímskokatolíckej cirkvi Sídlnéj kapituly Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16.4.2013 sp. zn. 6 Co/6/12.

2. Základné právo Rímskokatolíckej cirkvi Sídlnéj kapituly Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9.6.2014 sp. zn. 3 Cdo 275/2013.

3. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16.4.2013 sp. zn. 6 Co/6/12 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9.6.2014 sp. zn. 3 Cdo 275/2013 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti a k nej pripojených príloh, sťažovateľka bola ako žalobkyňa účastníčkou súdneho konania pred Okresným súdom Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 17/2008, v ktorom sa domáhala žalobou podanou 10. decembra 2001 proti 42 žalovaným fyzickým osobám (ďalej len „žalovaní“) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to lesným pozemkov nachádzajúcich sa v k. ú. Ž. – parc. č... o výmere 1 ha 59 m², č... o výmere 1 ha 261 m², č... o výmere 3 ha 5705 m², č... o výmere 3811 m², č... o výmere 3826 m², č... o výmere 3784 m², č... o výmere 3675 m², č... o výmere 1 ha 924 m², č... o výmere 7145 m², č... o výmere 3772 m², č... o výmere 3398 m², č... o výmere 1707 m², č... o výmere 2948 m², č... o výmere 1132 m², č... o výmere 5517 m², č... o výmere 1 ha 2626 m², č... o výmere 5468 m², č... o výmere 6203 m², č... o výmere 7054 m², č... o výmere 4360 m², č... o výmere 3164 m², č... o výmere 1909 m², č... o výmere 2378 m², č... o výmere 4334 m², č... o výmere 4835 m², č... o výmere 1121 m², č... o výmere 2192 m², č... o výmere 4354 m², č... o výmere 3548 m², č... o výmere 566 m², č... o výmere 3150 m², č... o výmere 3778 m², č... o výmere 1955 m², č... o výmere 3601 m², č... o výmere 4682 m², č... o výmere 4937 m², č... o výmere 4691 m², č... o výmere 6134 m², č... o výmere 4999 m², č... o výmere 3630 m², č... o výmere 7747 m², č... o výmere 5739 m², č... o výmere 5538 m², č... o výmere 4530 m², č... o výmere 4337 m² a č... o výmere 3332 m² (ďalej len „nehnutel'nosti v k. ú. Ž.“). Sťažovateľka odôvodnila žalobu tým, že žalovaní (resp. ich právni predchodcovia) boli na základe notárskych osvedčení č. N 6/00 z 29. júna 2000 a č. N 95/00 zo 7. novembra 2000 vydaných notárom JUDr. Štefanom Morvayom zapísaní ako oprávnení držiteľia nehnuteľností v k. ú. Ž. (bolo nimi osvedčené nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním). Žalovaní tvrdili, že oni (resp. ich predchodcovia) nadobudli vlastníctvo k nehnuteľnostiam v k. ú. Ž. v rokoch 1940, resp. 1942, zámennou zmluvou uzatvorenou so Sídelnou kapitulou v Nitre (ďalej len „kapitula“), podľa ktorej mala kapitula získať od právnych predchodcov žalovaných nehnuteľnosti v kat. území O. (parc. č... a parc. č...) a žalovaní (resp. ich právni predchodcovia) mali získať nehnuteľnosti v k. ú. Ž., odčlenené od parcely č... vo vlastníctve kapituly. Písomné vyhotovenie zámennej zmluvy však žalovaní nemajú. Sťažovateľka požadovala preukázať, ktoré nehnuteľnosti v k. ú. O. žalovaní previedli do vlastníctva kapitule, avšak žalovaní to preukázať nevedeli. Napriek tomu žalovaní dali vypracovať GP č. 33404062-216/99, ktorým si odčlenili od parc. č... v k. ú. Ž. vo vlastníctve žalobcu výmeru 28 ha 4296 m², a notárskym osvedčením č. N/6-2000 si

uplatnili zápisy na listoch vlastníctva. Osobitným notárskym osvedčením č. N 95/00 zo 7. novembra 2000 nadobudol vlastníctvo parc. č... o výmere 3630 m² zapísanej na LV č... žalovaný v 30. rade. Žalovaní nakoniec 30. júna 2001 zaslali sťažovateľke zoznam parciel v k. ú. O. (parc. č..., pzkn. vl. č...), avšak ich tvrdenia o nadobudnutí týchto nehnuteľností sťažovateľkou zámennou zmluvou nezodpovedajú skutočnosti, pretože zápisy v časti B vložiek z rokov 1940 až 1961 potvrdzujú, že žalovaní (resp. ich právni predchodcovia) týmito nehnuteľnosťami naďalej disponovali. Navyše, nehnuteľnosti v k. ú. Ž. spadali pod režim „záborového zákona č. 215/1919 Zb.“ a bez súhlasu Ministerstva земѣлстві nemohol vlastník týmito nehnuteľnosťami nakladať. Podľa kúpno predajnej zmluvy z roku 1936 a podmienok jej schválenia Ministerstvom земѣлстві v Prahe pod č. 262.318/36-IX/6 bola kapitula zaviazaná, že nehnuteľnosti zapísané vo vložke č... pre k. ú. Ž. musia zostať vcelku. Preto zámenu, tak ako tvrdia žalovaní, sťažovateľka realizovať nemohla. Tvrdenia žalovaných o nadobudnutí vlastníctva k predmetu sporu na základe neexistujúcej zámennej zmluvy a o tom, že predmet sporu ako svoje vlastníctvo nerušene užívali od roku 1941 do roku 1957, nezodpovedá skutočnosti. Aj nehnuteľnosti v k. ú. O., ktoré mali žalovaní (resp. ich predchodcovia) odovzdať podľa zámennej zmluvy do vlastníctva sťažovateľky, ostali v ich vlastníctve. Preto pôvodné vlastníctvo kapituly k nehnuteľnostiam v k. ú. Ž. zostalo zachované.

Žalovaní uviedli, že ich právni predchodcovia podpísali v presne nezistenom čase v rokoch 1938 – 1940 s kapitulou zámennú zmluvu, nimi podpísanú zmluvu odovzdali na podpis kapitule, avšak vzhľadom na udalosti 2. svetovej vojny sa im už nevrátila. Zámena bola iniciovaná zo strany kapituly, pretože mala záujem o lepšie obhospodarovanie svojich pozemkov, za čo ponúkla právnym predchodcom žalovaných výmenný pomer 1:2, t. j. bola ochotná dať viac plochy pozemkov ako dostala, pretože v danom čase porasty na pozemkoch v k. ú. Ž. boli veľmi mladé, a tým hospodársky v danom čase takmer nevyužiteľné, zatiaľ čo zamieňané lesné porasty v k. ú. O. boli vhodné na ťažbu drevnej hmoty, teda podstatne hodnotnejšie. Po podpise zámennej zmluvy právni predchodcovia žalovaných pozemky v k. ú. Ž. užívali ako svoje počas vojny i po vojne do roku 1957, kedy boli dané do užívania JRD... Zo strany kapituly im v tom neboli kladené žiadne prekážky. Kapitula súčasne užívala zamenené pozemky ako svoje počas vojny i určitý čas po vojne, pričom jej tiež zo strany právnych predchodcov žalovaných neboli kladené žiadne prekážky.

Zamenené pozemky v k. ú. O. má žalobca zapísané na LV ako vlastník a prenajíma ich. Napriek tomu, že k prevodu vlastníctva v zmysle intabulačného princípu nedošlo, žalovaní sú presvedčení, že vlastníkmi pozemkov v k. ú. Ž. sa stali na základe vydržania podľa zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj len „stredný občiansky zákonník“), keďže od roku 1941 až do roku 1957 právni predchodcovia žalovaných pokojne a dobromyseľne držali a užívali pozemky.

Okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľky rozsudkom č. k. 4 C 17/2008-816 zo 4. októbra 2011 tak, že žalobu zamietol a rozhodnutie o náhrade trov konania si vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Rozsudok odôvodnil takto:

«Súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žaloba nie je dôvodná. ... Žalobca jednak spochybňoval titul – zámennú zmluvu, na základe ktorej mali nehnuteľnosti žalovaní nadobudnúť, ako aj dobromyseľnosť držby z dôvodu, že pozemky, ktoré mali žalovaní, resp. ich právni predchodcovia poskytnúť žalobcovi, zostali vo vlastníctve žalovaných a ich právnych predchodcov a títo s nimi disponovali...

Z vykonaného dokazovania bolo nesporne preukázané, že pri miestnych šetreniach vykonaných najneskôr v septembri 1939 bolo zistené, že držiteľmi pozemkov v hone H., ktoré boli časťou pkn. parcely č... v k. ú. Ž., boli fyzické osoby. V pozemkovej knihe bol ako ich vlastník evidovaný žalobca. Žalovaní o týchto pozemkoch tvrdili, že ich dostali zámenou od žalobcu ich právni predchodcovia, ktorí žalovanému za ne poskytli pozemky v hone Zadná voda, a to aj pozemkovoknižné parc. č... V prípade týchto parciel bolo pri miestnom šetrení v septembri 1938 zistené, že ich držiteľom je žalobca. V pozemkovej knihe boli ako ich vlastníci evidované fyzické osoby. Fyzické osoby sa teda ujali držby pozemkov v k. ú. Ž. najneskôr v septembri 1939.

Až do konca roku 1950 platilo na Slovensku obyčajové právo. Vydržanie bolo právnym inštitútom, ktorý umožňoval nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti mimo pozemkovej knihy, a to aj proti jej vlastníkovi, ktorý bol v pozemkovej knihe zapísaný. Podľa obyčajového práva vlastnícke právo k nehnuteľnosti vydržaním nadobudol ten, kto mal v pokojnej držbe nehnuteľnosť ako svoju po dobu 32 rokov. Vlastnícke právo nemohol vydržať ten, kto nebol dobromyseľný, teda kto už na počiatku svojej držby vedel o tom, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne, prípadne sa jej zmocnil bez právneho titulu, alebo

vedel, že patrí inému. Do nadobudnutia účinnosti Stredného občianskeho zákonníka držiteľom pozemkov v k. ú. Ž. vydržacia doba neuplynula. Podľa Stredného občianskeho zákonníka z roku 1950 bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnené držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov. Oprávneným držiteľom bol ten, kto so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo, že držba je oprávnená. Obyčajové právo vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení do držby a Občiansky zákonník z roku 1950 vyžadoval dobromyseľnosť počas celého plynutia vydržacej doby. Existencia dobromyseľnosti sa vždy hodnotí objektívne, teda nielen zo subjektívneho, osobného presvedčenia samotného držiteľa. Dobromyseľnosť je vnútorný psychický stav, ktorý nemožno vždy priamo dokázať. Pri posudzovaní otázky, či v danom prípade boli splnené podmienky oprávnenej držby smerujúce k vydržaniu, nemožno vychádzať len zo skutočností, že stav vzniknutý v dôsledku ujatia sa držby nebol v súlade s údajmi uvedenými v pozemkovej knihe, prípadne v inej verejnej listine, o ktorých sa držiteľ nepresvedčil. Je treba brať do úvahy všetky okolnosti, za ktorých sa držiteľia držby ujali, a za ktorých následne vydržacia doba plynula. Súd dospel k záveru, že jednotlivé fyzické osoby, ktoré boli ako držiteľia časti pkn. parcely č... zistení pri mapovaní a miestnych šetreniach v roku 1939, nadobudli k nim vlastnícke právo v zmysle citovaných zákonných ustanovení SOZ vydržaním. Je nepochybné, že tieto fyzické osoby boli držiteľmi sporných pozemkov v roku 1939. Je nepochybné, že žalobca bol držiteľom pozemkov, ktoré mu mali byť poskytnuté ako zámena v k. ú. O. Sporné je, či došlo len k zámene užívania, alebo aj k zámene vlastníctva, pretože zámenná zmluva a ani iná zmluva sa nezachovali. Na základe výpovedí žalovaných, čestných vyhlásení, vyššie citovaného potvrdenia a v súvislosti s ďalšími dôkazmi dospel súd k záveru, že bol zrealizovaný právny úkon, ktorého cieľom bola trvalá zmena vlastníctva – zámena pozemkov. Tento úkon, hoc i neplatný v dôsledku nerešpektovania zákonných obmedzení na nakladanie s nehnuteľnosťami a absencie súhlasu biskupa zo strany žalobcu, bol tým právnym titulom, na základe ktorého sa jednotlivé fyzické osoby ujali držby pozemkov v k. ú. Ž. – H. Stali sa teda oprávnenými držiteľmi a pri splnení podmienky uplynutia vydržacej doby aj vlastníckymi nehnuteľnosťami. Vydržacia doba v zmysle obyčajového práva im v dôsledku novej právnej úpravy uplynúť nemohla, no na základe citovaných ustanovení im uplynula 01.01.1961. Pôvodní držiteľia pozemkov (v r. 1939) už

nežijú, a preto pokiaľ ide o ich dobromyseľnosť, nemožno túto zhodnotiť komplexne aj na základe ich vypočutia. Trvalou zámenou pozemkov získali jednoznačne obe strany prospech v tom, že tak pozemky žalobcu, ako aj pozemky žalovaných tvorili kompaktný celok bez tohto, aby jednotlivé fyzické osoby mali svoje pozemky v medzi pozemkami žalobcu. Domnienka žalobcu, že malo ísť len o dočasnú zámenu užívania, je nelogická a nepravdepodobná. Žalobca totiž namietal, že poskytol väčšiu výmeru pozemkov, ktoré boli lesmi, a ktoré zároveň boli hodnotnejšie, pričom fyzické osoby mu mali poskytnúť v prevažnej miere lúky. Pokiaľ by tomu tak bolo, bol by postup žalobcu nelogický v tom, že síce ani on, ani fyzické osoby by natrvalo nezískali kompaktný celok, no žalovaní by mali možnosť užívať pozemky žalobcu, t. j. aj požívať jeho plody (zbierať plody, ťažiť drevo a pod.), čo by nemalo pre žalovaného vôbec žiaden prínos, pretože pokiaľ mu mali byť poskytnuté na užívanie prevažne lúky, tak z týchto by zrejme nemal taký úžitok, ako z lesov, ktoré poskytol. Preto jediným logickým vysvetlením je zmena vlastníctva, aby žalobca mal kompaktný celok, do ktorého by mu užívaním nik iný nezasahoval (napr. právni predchodcovia žalovaných prechodom). V prospech toho, že došlo ku skutočnej zámene vlastníctva svedčia aj dokumenty z neskoršieho obdobia, a to predovšetkým prídelová listina z roku 1967, podľa ktorej predmetom prídelu boli parcely v k. ú. Ž., avšak okrem tých, ktoré sú predmetom sporu. V prospech tohto záveru svedčí aj skutočnosť, že časť parcel, ktoré mali byť žalobcovi poskytnuté na zámenu, boli žalobcovi vydané Západoslovenskými štátnymi lesmi, aj keď je pravdou, že neskôr bol ich zápis na liste vlastníctva žalobcu zrušený. Oprávnenosť držby pozemkov v k. ú. Ž. fyzickými osobami nijako nespochybňuje zápisnica z pracovnej skupiny pre pozemkovú reformu zo dňa 18.09.1948, pretože z nej nevyplýva, že by jednotliví užívatelia lesa žiadali o jeho pridelenie, ako to tvrdil žalobca. Naopak v zápisnici sa uvádza, že: „Zástupcovia okresu B. prehlasujú, že les zvaný H. plným právom patrí občanom obcí R., Ž. a O.,...“. Takéto vyjadrenie skôr svedčí v prospech vlastníctva fyzických osôb, aj keď vzhľadom na celý text zápisnice ho nemožno jednoznačne verifikovať ako potvrdenie vlastníckeho práva v prospech fyzických osôb a je možný aj ten výklad, že patrí im morálne, prípadne by im patriť mal. Rozhodne však zo zápisnice nevyplýva, že o pridelenie lesa žiadali jednotliví užívatelia. Predmetom vydržania nemohli byť nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve. Žalobca namietal, že jednotliví užívatelia nemohli pozemky vydržať z dôvodu, že

parcela... bola vyvlastnená rozhodnutím Ministerstva zemědelství č. 53.150/48-IX/R-12 zo dňa 21.06.1948. Z tohto rozhodnutia nič také nevyplýva a nebolo preukázané, že by sporné pozemky boli predmetom socialistického vlastníctva, a teda nespôsobilým predmetom vydržania. Podľa uvedeného rozhodnutia sa vyvlastňujú nehnuteľnosti, ktoré sú v ňom uvedené iba odkazom na iné rozhodnutia a aj to len pokiaľ ide o časť presahujúcu výmeru 50 ha. Pokiaľ žalobca spochybňoval povahu pozemnostných hárkov, tak je pravdou, že tieto slúžili predovšetkým ako podklad pre vyrubovanie daní, avšak daní spojených s držbou, pričom ako držitelia pozemkov v H. sú vedené jednotlivé fyzické osoby. Nie sú tam vedené ako detentori, užívatelia a nájomníci. Okrem toho držba pozemkov nepochybne vyplýva aj z mapovania a šetrenia, ktoré v roku 1939 vykonal Inšpektorát katastrálneho vymeriavania v T. a napokon držbu pozemkov žalobcom v O. a držbu pozemkov fyzickými osobami v Ž. nepochybnil ani žalobca, pričom iba vyslovil domnienku, že mohlo ísť o zámenu užívania. Žalobca v konaní ďalej spochybňoval dobromyseľnosť držby fyzických osôb k pozemkom v k. ú. Ž. z dôvodu, že disponovali pozemkami, ktoré mali poskytnúť ako zámenu. V konaní boli z jednotlivých pozemnoknižných vložiek skutočne preukázané viaceré dispozície s pozemkami v k. ú. O., ktoré mali byť poskytnuté ako zámena za pozemky v k. ú. Ž. žalobcovi. Takéto úkony by naozaj mohli za iných okolností spochybniť dobromyseľnosť držby až do tej miery, že by to malo za následok nemožnosť vydržania, no neplatí to v danom prípade a za daných okolností. Vydržacia doba uplynula najneskôr 01.01.1961, čím sa jednotliví držitelia pozemkov stali ich vlastníkami vydržaním. Do tohto dňa niektorí z nich urobili dispozície pozemkami v k. ú. O. a bolo to od obdobia r. 1940. Pri posudzovaní dobromyseľnosti a oprávnenosti držby nehnuteľností je podľa názoru súdu potrebné vychádzať aj zo širších spoločenských súvislostí. Je všeobecne známou skutočnosťou, že od roku 1940 do roku 1961 prechádzala spoločnosť rôznymi zmenami. Išlo o obdobie druhej svetovej vojny, Slovenského štátu, nasledované obdobím politických procesov, zmenami v základoch právneho poriadku, zmenami vo forme vlastníctve, konfiškácie majetkov cirkví. Toto obdobie možno jednoznačne zhodnotiť ako obdobie neistoty. Nie je zrejmé, prečo jednotliví užívatelia lesov v Ž. prevádzali nehnuteľnosti v O., ktoré mali byť poskytnuté žalobcovi. Tieto prevody mohli byť motivované rôznymi okolnosťami majúcimi základ v danej dobe, keď skutočne cirkev mala byť zbavená majetku, ale tiež okolnosťami majúcimi základ v rodinnom prostredí každého jednotlivca, či už z dôvodu plánovaného úteku pre

fašizmom, komunizmom, ale samozrejme nie sú vylúčené ani motívy zisku a zbavenia sa majetku, ktorí im už nemal patriť z dôvodu zabezpečenia si prospechu s využitím skutočnosti, že zámena nebola právne perfektná a žalobca ako vlastník pozemkov v O. zapísaný v pozemkovej knihe nebol. Sú to však len špekulácie, pričom je mnoho pochybností, prečo tak konkrétni užívatelia konali, no ich konanie už nie je možné preveriť z dôvodu, že už žiaden z nich nežije a zrejme nežije ani žiaden svedok, ktorý by hodnoverne a spoľahlivo potvrdil prečo tak robili. Vzhľadom na konkrétnu spoločenskú situáciu na Slovensku v danom období a dané pochybnosti treba vychádzať z domnienky oprávnenosti držby pozemkov v k. ú. Ž. jednotlivými fyzickými osobami tak, ako to mal na mysli aj Stredný občiansky zákonník. V danom prípade tak bola splnená oprávnenosť držby ako podmienka vydržania a jednotliví užívatelia lesov H. v k. ú. Ž. tak, ako boli zistení pri mapovaní v roku 1939, nadobudli vlastnícke právo vydržaním ku dňu 01.01.1961. V zmysle § 132 ods. 1 SOZ tým, že jednotlivé fyzické osoby – užívatelia časti pkn. parcely... nadobudli k nej vlastnícke právo vydržaním, stratil toto vlastníctvo žalobca. Z uvedeného dôvodu je preto ďalej bezpredmetné zaoberať sa tým, či pôvodní žalovaní v tomto spore dodržali dedičskú postupnosť, a či skutočne užívatelia z rokov 1939 – 1961 boli ich právnymi predchodcami, prípadne ako sa vysporiadali s inými ich dedičmi pri vydaní osvedčení o vydržaní v roku 2000. Týmto by bolo namieste sa zaoberať iba v tom prípade, že by sa určenia vlastníctva domáhala a vlastníctvo žalovaných spochybňovala osoba, ktorá by tvrdila, že je právnym nástupcom niektorého z pôvodných užívateľov, ktorý nehnuteľnosť vydržal a niektorý zo žalovaných nespĺňa podmienky na nadobudnutie vlastníckeho práva v dôsledku nedodržania dedičskej postupnosti. Toto je však v tomto konaní nadbytočné. V súvislosti s vyššie uvedenou spoločenskou situáciou nie je zvláštnosťou ani to, že sa nezachovala žiadna písomná zmluva, a to aj v prípade, že v danej veci bolo na jednej strane zmluvy niekoľko desiatok jej účastníkov. Zvlášť to platí v prípade, ak zmluvu podpísali najskôr fyzické osoby (ako to zhodne tvrdili žalovaní) a následne ju predložili žalobcovi, čiže všetky jej exempláre sa nachádzali na jednom mieste, pričom vyhotovenie kópií zmluvy do úvahy neprichádzalo z dôvodu technických možností daného obdobia. Pokiaľ ide o navrhnutý a nevykonaný dôkaz identifikácie parciel v k. ú. O. správou katastra, tak účastníci ako aj súd od tejto požiadavky napokon upustili v dôsledku reálnej nemožnosti túto spracovať bez toho, aby bola vzhľadom na vyjadrenie správy katastra nepochybná.

Napokon táto mala slúžiť pre toto konanie len podporne na preukázanie, že pozemky v k. ú. O., ktoré mali byť zamenené, nie sú vo vlastníctve žalobcu, ale žalovaných, čím mala byť spochybnená oprávnenosť a dobromyseľnosť ich držby vo vzťahu k pozemkom v k. ú. Ž., s čím sa napokon súd vysporiadal tak, ako je uvedené vyššie. Zároveň čiastočná identifikácia parcel v k. ú. O. poskytnutá svedkom Ing. S. ako spracovávateľom ROEPU v uvedenom katastrálnom území bola dostatočným podkladom pre posúdenie uvedenej otázky. Na základe všetkých uvedených dôvodov a komplexného zhodnotenia vykonaných dôkazov vyhodnotil súd žalobu ako nedôvodnú a túto zamietol.»

Sťažovateľka podala proti tomuto rozsudku odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav a rozhodnutie nie je v súlade so zákonom. Poukazovala najmä na to, že žalovaní nedisponujú písomnou zámennou zmluvou, iba tvrdia jej existenciu, ako aj na to, že dokazovaním nebolo preukázané, že žalovaní (resp. ich právni predchodcovia) disponovali s predmetom sporu ako so svojím vlastným počas plynutia tvrdenej vydržacej lehoty (naopak, bolo nesporné, že s nehnuteľnosťami v k. ú. O. nakladali ako vlastníci aj po tvrdenej výmene). V rozpore so skutkovými zisteniami okresného súdu je aj v konaní preukázané obmedzenie kapituly v nakladaní s predmetom sporu bez súhlasu Ministerstva zemédelství v Prahe. Pokiaľ bol ako svedok vypočutý spracovateľ ROEPu (Ing. Š.), jeho výpoveď je bez významu, pretože sám uviedol, že predmet sporu nebol predmetom ROEPu, navyše ani on nemal vedomosť o údajnej zámennej zmluve. Ak žalovaní, resp. ich právni predchodcovia, skutočne nehnuteľnosti v k. ú. Ž. určitý čas užívali, bolo to na základe dohody s kapitulou o jej užívaní, a nie na základe zámennej zmluvy, a práve preto nemohli byť v držbe dobromyseľní. Sťažovateľka zdôraznila, že nie je predsa možné, aby žalovaní získali vlastnícke právo k jej nehnuteľnostiam iba na základe toho, že s ním údajne uzatvorili zámennú zmluvu, ktorou mali predmet sporu získať a súčasne im ostali aj pozemky, ktoré mali zámenou odovzdať (stratiť).

Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 17/2008-816 zo 4. októbra 2011 ako vecne správny potvrdil, keď sa stotožnil so skutkovými závermi i právnym posúdením veci okresným súdom [§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)].

Rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 nadobudol právoplatnosť 31. mája 2013.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť založila na vade konania podľa § 237 písm. f) OSP spočívajúcej v tom, že súd prvého stupňa odmietol vykonať ako dôkaz identifikáciu parciel v k. ú. O. a že súdy od žalovaných nepožadovali predloženie zámennej zmluvy v písomnej podobe. Namietala i nesprávne právne posúdenie veci, ktoré viedlo súdy k záveru o nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaných k zameneným pozemkom vydržaním.

Najvyšší súd uznesením č. k. 2 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 dovolanie sťažovateľky odmietol [§ 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP] a žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Dovolanie sťažovateľky považoval za neprípustné, pretože existencia sťažovateľkou tvrdenej vady podľa § 237 písm. f) OSP sa nepreukázala a prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodit' ani zo žiadneho iného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 nadobudlo právoplatnosť 4. júla 2014.

Sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu na porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 a uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 odôvodnila takto:

„Právo na spravodlivé súdne konanie bolo... Krajským súdom v Trenčíne porušené, keď tento sa pri svojom rozhodovaní opieral o odôvodnenie rozhodnutia Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou, pričom sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými závermi ako aj s právnym posúdením veci nachádzajúcim sa v odôvodnení rozsudku, pričom v súlade s § 219 ods. 2 OSP na skutkové závery ako aj právne posúdenie veci v plnom rozsahu vo svojom rozhodnutí poukázal, postupoval v rozpore so zákonom a tým porušil právo sťažovateľky domáhať sa zákonným ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a zásadu spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Odôvodnenie rozsudku krajského súdu v napadnutej časti nemožno považovať za dostatočné po skutkovej i právnej stránke, pričom sme toho názoru, že krajský súd namietaným rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Takisto Najvyšší súd SR vo svojom uznesení skonštatoval, že existencia vady konania podľa §237 písm. f) O. s. p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z tohto ustanovenia, pričom týmto konštatovaním na základe ktorého najvyšší súd odmietol dovolanie odňal sťažovateľke domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde ako aj jej právo na spravodlivý proces...

Ďalej môžeme konštatovať aj následné porušenie práva na ochranu majetku zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako dôsledku zasiahnutia do sféry majetkových práv sťažovateľky... tým, že Krajský súd vo svojom rozsudku ustálil, že fyzické osoby sa ujali držby sporných pozemkov najneskôr v septembri 1939, pričom sporné medzi účastníkmi zostalo len to, či išlo dočasnú držbu alebo o nadobudnutie vlastníckeho práva fyzickými osobami – právnymi predchodcami odporcov.

Takisto Krajský súd Trenčín vo svojom odôvodnení konštatuje, že v otázke oprávnenosti držby predmetných nehnuteľností fyzickými osobami naďalej pretrvávajú dôvodné pochybnosti o zhode tvrdení ako navrhovateľa tak aj odporcov so skutočným stavom veci, pričom podľa názoru odvolacieho súdu, v tomto prípade okresný súd správne aplikoval právnu fikciu § 145 ods. 2 Stredného občianskeho zákonníka podľa ktorej v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Krajský súd vo svojom odôvodnení poukázal na to, že nie je problém, že odporcovia nepredložili zámennú zmluvu, na ktorú v celom konaní poukazovali pretože ani navrhovateľ nepredložil písomné vyhotovenie zmluvy o dočasnom užívaní sporných pozemkov fyzickými osobami.

Krajský súd sa taktiež stotožnil so závermi okresného súdu, že skutočnosť že fyzické osoby od roku 1940 s nehnuteľnosťami v kat. úz. O., ktoré mali odovzdať ako zamenené nehnuteľnosti navrhovateľovi, disponovali, tieto prevádzali, pričom k prevodom týchto nehnuteľností na základe právnych úkonov došlo z dôvodu ziskuchtivosti a zneužitia existujúcich záznamov v pozemkovej knihe, prípadne tieto prevody mohli byť motivované

rôznymi okolnosťami majúcimi základ v danej dobe, samé o sebe logicky nevylučuje dobromyseľnosť držby sporných pozemkov v kat. úz. Ž. fyzickými osobami.

Podľa nášho názoru s poukazom na závery krajského ako aj okresného súdu môžeme konštatovať, že predmetné rozhodnutie tak odvolacieho ako aj prvostupňového súdu spočíva jednoznačne na nesprávnom právnom posúdení veci na základe ktorého došlo k zásahu do základných práv sťažovateľky... z nasledovných dôvodov:

Jedinou nespornou skutočnosťou, ktorú sa podarilo ustáliť tak okresnému ako aj krajskému súdu je to, že sporné nehnuteľnosti boli dané zo strany navrhovateľa do držby fyzických osôb.

Ďalšie skutočnosti, ktoré boli v konaní preukázané boli zo strany okresného ako aj krajského súdu nesprávne právne posúdené na základe čoho dospel odvolací súd ako aj súd prvého stupňa k nesprávnym záverom na základe čoho došlo k zásahu do základných práv sťažovateľky. Tak ako sa to aj v dobových materiáloch uvádza (hlásenie horára - súčasť spisu) užívanie ktoré umožnila sťažovateľka fyzickým osobám bolo z dôvodu pytliactva a krádeží dreva, pretože nehnuteľnosti fyzických osôb sa nachádzali v strede nehnuteľností - obkolesené nehnuteľnosťami sťažovateľky. Z tohto dôvodu volila sťažovateľka nehnuteľnosti, ktoré dala fyzickým osobám do dočasného užívania tak, aby tieto nehnuteľnosti boli na okraji nehnuteľností ktoré sťažovateľka vlastnila.

Napriek skutočnostiam ktoré tak krajský súd ako aj súd 1. stupňa v napadnutých rozhodnutiach uviedli a ktoré sťažovateľka v konaní preukázala, že fyzické osoby od roku 1940 s nehnuteľnosťami v kat. úz. O., ktoré mali odovzdať ako zamenené nehnuteľnosti sťažovateľke, disponovali a tieto prevádzali, pričom k prevodom týchto nehnuteľností na základe právnych úkonov došlo z dôvodu ziskuchtivosti a zneužitia existujúcich záznamov v pozemkovej knihe, boli tieto skutočnosti vyhodnotené len ako nepriamy dôkaz, ktorý podľa krajského ako aj okresného súdu nijako logicky nevylučuje dobromyseľnosť držby sporných pozemkov v kat. úz. Ž.

S týmto záverom odvolacieho súdu sa nemôžeme stotožniť z dôvodu že tým dochádza k jednoznačnému zásahu do všetkých základných práv sťažovateľky špecifikovaných v čl. II tohto podania (v sťažnosti, pozn.), pretože ak som ako osoba presvedčený že nejakú nehnuteľnosť som zamenil a teda ju už nevlastním nebudem s ňou ani nakladať, nebudem ju scudzovať ani inak s ňou disponovať.

S poukazom na predmetnú skutočnosť môžeme konštatovať, že ak fyzické osoby (žalovaní) s nehnuteľnosťami (ktoré mali odovzdať sťažovateľke) disponovali, boli presvedčení že im patria. V prípade, že fyzické osoby by boli presvedčené, že im patria nemohli disponovať s nehnuteľnosťami (tvoriacimi predmet sporu).

Tak ako to ale bolo v konaní preukázané s nehnuteľnosťami (tvoriacimi predmet sporu) ku ktorým určenia vlastníckeho práva sa sťažovateľka domáhala fyzické osoby (žalovaní) nedisponovali, pretože sa necítili byť ich vlastníckmi a disponovali len s nehnuteľnosťami ktoré v skutočnosti vlastnili a ktoré im do dnešného dňa aj ostali.

Nie je predsa možné poskytnúť právnu ochranu protiprávnemu konaniu, ktorým žalovaní nadobudli nehnuteľnosti patriace navrhovateľovi len na tom základe že ich dočasne užívali a v súdnom konaní nepredložili ani listinu na ktorú sa odvolávali a nepreukázali ani jeden z dôvodov nadobudnutia vlastníckeho práva a poskytnutím tejto právnej ochrany protiprávnemu konaniu hrubo zasiahnuť do základných práv sťažovateľky!!!

Odôvodnenie súdov poukazujúce na ustanovenie Stredného občianskeho zákonníka neobstojí z dôvodu, že v predmetnom prípade nejde o pochybnosť ale z vykonaného dokazovania sa dá jednoznačne vyvodiť, že k nadobudnutiu vlastníckeho práva nedošlo, pretože nedošlo k naplneniu žiadneho z atribútov vydržania.

Krajský súd odôvodnil (ospravedlnil) nepredloženie dôkazu – zámennej zmluvy zo strany odporcov konštatovaním že ani navrhovateľ nepredložil písomné vyhotovenie zmluvy o dočasnom užívaní sporných pozemkov fyzickými osobami. Navrhovateľ však nikdy netvrdil, že zmluva o dočasnom užívaní sporných pozemkov fyzickými osobami bola písomná naproti tomu odporcovia v konaní tvrdili, že zámenná zmluva v písomnej podobe vyhotovená bola a napriek počtu odporcov sa u nikoho z nich nezachovala.

Sme toho názoru, že odporcovia nenaplnili ani jednu zo základných podmienok, ktoré kladie zákon na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, pričom v tejto súvislosti poukazuje navrhovateľ na písomné dôvody uvedené v odvolaní v predmetnej právnej veci.

Konštatovanie krajského súdu o nevykonateľnosti petitu z dôvodu, že štát nebol účastníkom konania neobstojí, pretože sporné nehnuteľnosti boli vydané navrhovateľovi zo strany Západoslovenských štátnych lesov a tieto nehnuteľnosti boli aj určitý čas na liste vlastníctva navrhovateľa zapísané, hoci neskôr bol ich zápis na liste vlastníctva zrušený.

Takisto okresný súd odmietol vykonať dôkaz navrhovateľa týkajúci sa identifikácie parciel v kat. úz. O. príslušnou správou katastra čím došlo zo strany súdu k odňatiu možnosti navrhovateľa konať pred súdom.

S poukazom na predmetné môžeme konštatovať, že krajský súd a pred ním súd 1. stupňa nesprávne právne posúdili predmetnú skutočnosť čo ich následne viedlo k vydaniu nesprávneho rozhodnutia v predmetnej právnej veci, pričom súdnym rozhodnutím poskytli ochranu odporcom ktorí týmto spôsobom získali okrem svojich nehnuteľností ešte aj nehnuteľnosti sťažovateľky čím došlo k zásahu do základných práv sťažovateľky...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 a uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Ústavný súd sa zaoberal najprv sťažovateľkou tvrdeným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014.

Sťažovateľka tvrdila, že k porušeniu označených práv došlo jednak tým, že toto rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, a jednak tým, že najvyšší súd konštatoval

neprípustnosť dovolania a dovolanie meritórne nepreskúmal, hoci podľa presvedčenia sťažovateľky vada konania podľa § 237 písm. f) OSP daná bola.

Najvyšší súd uznesenie č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O. s. p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa

postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolateľka netvrdila a dovolací súd ich existenciu nezistil. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa názoru dovolateľky je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej existenciu vidí v tom, že súd prvého stupňa odmietol vykonať ako dôkaz identifikáciu parciel v k. ú. O., a že súdy od žalovaných nepožadovali predloženie zámennej zmluvy v písomnej podobe.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod). V prejednávanej veci z obsahu spisu nevyplýva, že by žalobkyni bolo niektoré z týchto práv odňaté.

Žalobkyňa namieta vady súvisiace s dokazovaním. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci

dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok (len) neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 písm. f/ O. s. p. (viď R 125/1999). Pokiaľ ide o nepredloženie písomnej zámennej zmluvy, z rozhodnutí súdov vyplýva, že tento dôkaz nebolo možné vykonať vzhľadom na to, že sa nezachoval.

Kedže existencia vady konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z tohto ustanovenia.

Dovolanie je odôvodnené i nesprávnosťou právnych záverov zaujatých súdmi nižších stupňov, teda nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Kedže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.“

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého

v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne vec posúdil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto úvah, ústavný súd dospel k záveru, že uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 je dostatočne odôvodnené, pretože je v ňom jasne a zrozumiteľne vyložené, z akých dôvodov považoval dovolací súd podané dovolanie za neprípustné, a to vo vzťahu ku všetkým do úvahy prichádzajúcim prípadom prípustnosti dovolania.

Sťažovateľka však tvrdila aj to, že rozhodnutie najvyššieho súdu je založené na takej aplikácii dotknutých procesných ustanovení o prípustnosti dovolania, ktoré popierajú ich účel a zmysel, v dôsledku čoho malo byť jej dovolanie meritórne prerokované.

Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998).

Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov v prípade, ak zákonné pravidlá

dovolanie nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

Ústavný súd nemá dôvod odchyliť sa od tejto ustálenej rozhodovacej praxe ani vo veci sťažovateľky.

Dovolačí súd vo veci sťažovateľky svoje rozhodnutie o odmietnutí dovolania odôvodnil tým, že nevykonanie dôkazu navrhovaného účastníkom konania nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, môže byť iba vadou konania, ktorú však dovolací súd môže zohľadniť iba pri rozhodovaní o prípustnom dovolaní. K tomuto názoru najvyšší súd dospel s poukazom na vlastnú stabilnú rozhodovaciu prax, podľa ktorej nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok (len) neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 OSP, na ktorú poukázal (R 37/1993, R 125/1999).

Z obsahu sťažnosti vyplýva iba to, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Iba skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd sa stotožňuje s názorom a výkladom dovolacieho súdu vo vzťahu k ustanoveniu § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého vadou uvedenou v tomto ustanovení nemôže byť iba nevykonanie dôkazu navrhovaného účastníkom konania. Výklad najvyššieho súdu je ústavne konformný, rovnako ako aj spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s tvrdeniami sťažovateľky v podanom dovolaní.

Pre úplnosť považuje ústavný súd za potrebné uviesť i to, že v situácii, keď neostáva než dovolanie sťažovateľky považovať za neprípustné, nemožno najvyššiemu súdu vyčítať, že sa meritórne nezaoberal samotnými dôvodmi jej dovolania. Z rovnakého dôvodu sa potom obdobnou argumentáciou uvedenou sťažovateľkou v jej sťažnosti nemohol zaoberať ani ústavný súd.

Pretože ústavný súd nepovažoval právny názor najvyššieho súdu, ktorým odôvodnil odmietnutie dovolania vo veci sťažovateľky, za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý by popieral ich účel a zmysel, ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľky a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky. Z tohto dôvodu sťažnosť sťažovateľky smerujúcu proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 275/2013-886 z 9. júna 2014 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Z rovnakého dôvodu ústavný súd konštatuje, že napadnutým rozhodnutím dovolacieho súdu nedošlo k porušeniu základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy, resp. práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľky.

Ústavný súd sa zaoberal ďalej sťažovateľkou tvrdeným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013.

Sťažovateľka tvrdila, že k porušeniu označených základných práv týmto rozsudkom došlo tým, že toto rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, ako aj tým, že krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil napriek tomu, že bol založený na nesprávnom vyhodnotení vykonaných dôkazov a na takom výklade aplikovaných ustanovení, ktorý popiera ich účel a zmysel.

Krajský súd rozsudok č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 odôvodnil takto:

„Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2

O. s. p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

Ako vyplýva z obsahu podaného odvolania, navrhovateľ namietal správnosť skutkových zistení a nesprávne právne posúdenie veci v rozsudku okresného súdu.

Na základe preskúmania správnosti rozsudku okresného súdu odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožňuje s týmito skutkovými závermi, ako aj s právnym posúdením veci v odôvodnení rozsudku a podľa § 219 ods. 2 O. s. p. na ne v plnom rozsahu poukazuje.

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že na základe porovnania obsahu odvolania a obsahu podaní a vyjadrení navrhovateľa pred vydaním rozsudku okresného súdu, musí konštatovať, že všetky navrhovateľom uvádzané dôvody odvolania boli prezentované aj pred rozhodnutím okresného súdu vo veci samej. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd v odôvodnení rozsudku k týmto dôvodom zaujal stanovisko a riadne sa s nimi vypořiadal.

Nad rámec okresným súdom správne zisteného skutkového stavu z hľadiska odvolacích dôvodov považuje odvolací súd za potrebné dodať, že okresný súd pri hodnotení dôkazov postupoval v súlade s ustanovením § 132 O. s. p. Okresný súd na základe vykonaných dôkazov (zápisov o miestnom šetrení) správne ustálil, že fyzické osoby sa ujali držby sporných pozemkov najneskôr v septembri 1939. Tento skutkový záver okresného súdu nie je sporný ani medzi účastníkmi konania, sporné medzi účastníkmi zostalo len to, či išlo dočasnú držbu (tvrdenie navrhovateľa) alebo o držbu s vedomím výkonu vlastníckeho práva (tvrdenia odporcov). V zmysle § 120 ods. 1 O. s. p. bolo teda povinnosťou účastníkov dôkazmi preukázať súdu tieto svoje tvrdenia tým, že ustanovenie § 145 ods. 1, 2 Stredného občianskeho zákonníka stavia odporcov v otázke preukázania oprávnenej držby do priaznivejšieho postavenia, keď v prípade pochybnosti o oprávnenosti držby zakotvuje právnu fikciu, že držba je oprávnená.

Okresný súd v odôvodnení rozsudku správne konštatoval, že mu nebolo predložené písomné vyhotovenie právneho úkonu (odporcami tvrdenej zámennej zmluvy ale aj navrhovateľom tvrdenej zmluvy o dočasnej držbe), na základe ktorého sa fyzické osoby

preukázateľne stali držiteľmi sporných pozemkov najneskôr v septembri 1939. Okresný súd správne vyvodil, že zo samotných výpovedí účastníkov nebolo možné odstrániť rozpor medzi tvrdeniami účastníkov a ostatné vykonané dôkazy boli len nepriamymi dôkazmi, na základe ktorých v ich vzájomných súvislostiach nebolo možné dospieť k jednoznačnému záveru o pravdivosti tvrdení toho ktorého účastníka. Preto okresný súd aj podľa názoru odvolacieho súdu na základe vyhodnotenia vykonaných dôkazov v súlade s ustanovením § 132 O. s. p. dospel k správne záveru, že v otázke oprávnenosti zistenej držby predmetných nehnuteľností fyzickými osobami naďalej pretrvávajú dôvodné pochybnosti o zhode tvrdení ako navrhovateľa, tak aj odporcov, so skutočným stavom veci, na základe ktorej pochybnosti okresný súd na prejednávanej prípad správne aplikoval právnu fikciu § 145 ods. 2 Stredného občianskeho zákonníka, podľa ktorej v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

K samotným dôvodom odvolania navrhovateľa odvolací súd opakovane poukazuje na to, že tieto dôvody navrhovateľ prezentoval aj pred vydaním rozsudku a okresný súd sa v odôvodnení rozsudku podľa názoru odvolacieho súdu s týmito dôvodmi dostatočne vysporiadal. V súvislosti s poukazom navrhovateľa v odvolaní, že odporcovia nepredložili nimi tvrdenú zámennú zmluvu, odvolací súd považuje za potrebné dodať, že ani navrhovateľ nesplnil svoju povinnosť poskytnúť dôkaz svojho tvrdenia v zmysle § 120 ods. 1 O. s. p. a predložiť zmluvu o dočasnom užívaní sporných pozemkov fyzickými osobami. Za tejto dôkaznej situácie nie je možné vytknúť okresnému súdu, že by samotné nepredloženie zámennej zmluvy odporcami spôsobovalo nesprávnosť skutkovému záveru okresného súdu o existencii pochybností oprávnenej držby fyzických osôb a následnej aplikácii právnej fikcie v zmysle § 145 ods. 2 Stredného občianskeho zákonníka. S poukazom na právny záver okresného súdu o nadobudnutí vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam vydržaním, odvolací súd nepovažoval za významný pre rozhodnutie ani poukaz navrhovateľa v odvolaní na absenciu zmienky o zámennej zmluve v príslušnej pozemnoknižnej vložke a poukaz na intabulačný princíp, platiaci v rozhodnej dobe.

Okresný súd v odôvodnení rozsudku podľa názoru odvolacieho súdu logicky a správne vysvetlil aj to, prečo skutočnosť, že fyzické osoby od roku 1940 disponovali s nehnuteľnosťami v k. ú. O., ktoré mali byť podľa tvrdení odporcov predmetom zámeny. Odvolací súd považoval za správny záver okresného súdu, že daná skutočnosť je z hľadiska

posúdenia dobromyseľnosti držby sporných pozemkov len nepriamym dôkazom, pričom na základe dostupných dôkazov nie je možné vylúčiť ani to, že k prevodom týchto nehnuteľností na základe právnych úkonov došlo z dôvodu ziskuchtivosti a zneužitia existujúcich záznamov v pozemkovej knihe, ktorá skutočnosť sama osebe však nemôže logicky vylúčiť dobromyseľnosť držby sporných pozemkov v k. ú. Ž. fyzickými osobami. Tvrdenie navrhovateľa v odvolaní, podľa ktorého nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania (pozn. odvolacieho súdu – nehnuteľnosti v k. ú. Ž.), boli vydané navrhovateľovi, nemá oporu v spisovom materiáli, nakoľko v spise sa nachádza len dohoda o vydaní nehnuteľností navrhovateľovi v k. ú. O. (č. l. 421). Skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti neboli navrhovateľovi po roku 1989 vydané, potvrdzuje aj tvrdenie navrhovateľa v samotnom návrhu, podľa ktorého po zistení zapísania vlastníckych práv odporcov k sporným nehnuteľnostiam bolo zablokované vydanie týchto nehnuteľností novým vlastníkom zo strany Lesov SR-OZ Trenčín (č. l. 4, ods. 4).

Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní poukazoval na to, že vydržanie sporných nehnuteľností ku dňu 01.01.1961 neumožňovali právne predpisy, z obsahu odvolania nie je zrejmé, v čom konkrétnom vidí navrhovateľ túto prekážku. Odvolací súd poukazuje na to, že v tom čase platný právny poriadok nezakazoval možnosť vydržania nehnuteľností vo vlastníctve cirkví. Pokiaľ mal navrhovateľ na zreteli to, že v rozhodnom čase mal byť majetok cirkví prevedený do majetku štátu, v spise sa nenachádza konkrétny dôkaz (rozhodnutie) o tom, že by menovite sporné nehnuteľnosti boli odobraté navrhovateľovi. Ak by taký dôkaz aj existoval, ktorá skutočnosť by po právnej stránke bránila vydržaniu sporných nehnuteľností fyzickými osobami, bol by aj v tom prípade výrok rozsudku okresného súdu o zamietnutí návrhu navrhovateľa vecne správny vzhľadom na formuláciu petitu v návrhu (určenie vlastníckeho práva navrhovateľa k sporným nehnuteľnostiam) a na to, že účastníkom tohto konania nebol štát (viď aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. septembra 1995, sp. zn. 4 Obo 271/95).

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Preto s poukazom na vyššie uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.“

Pokiaľ sťažovateľka aj vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu zdôrazňuje nedostatočnosť jeho odôvodnenia, je potrebné aj v tomto prípade pri posudzovaní ústavnej opodstatnenosti argumentácie sťažovateľky vychádzať zo stabilne zaujímaného právneho názoru ústavného súdu, podľa ktorého pre plnú realizáciu základného práva účastníka konania na spravodlivý proces postačuje také odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia.

V prípade rozhodnutia krajského súdu vo veci sťažovateľky odvolací súd postupoval podľa § 219 ods. 2 OSP, v zmysle ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V takomto prípade je potrebné posudzovať odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v jednote s odôvodením rozhodnutia súdu prvého stupňa. V prípade sťažovateľky obe tieto rozhodnutia ako celok dostatočne reagovali na všetky argumenty sťažovateľky uvádzané v priebehu súdneho konania. Argumentácia sťažovateľky v odvolaní nebola argumentáciou novou a aj s týmito dôvodmi sa dostatočne vysporiadal už súd prvého stupňa. Odvolací súd považoval za správne skutkové zistenia okresného súdu vyplývajúce z vykonaných dôkazov. Osobitne krajský súd reagoval i na sťažovateľkou v odvolaní uvedené tvrdenia týkajúce sa nepredloženia zámennej zmluvy, disponovania žalovanými s nehnuteľnosťami v k. ú. O., ako aj na jej všeobecnú námietku, podľa ktorej vydržanie predmetu konania neumožňovali právne predpisy účinné v čase plynutia vydržacej doby.

Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na to, že krajský súd iba mechanicky prevzal závery okresného súdu, ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľky nešlo o prípad, v ktorom by krajský súd formalistickým postupom umožnil presadenie zrejmej nespravodlivosti. Krajský súd, naopak, dôsledne zvažujúc nielen dôvody prvostupňového rozhodnutia, ale aj odvolacie argumenty sťažovateľky, poskytol po vyhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa nakoniec ochranu žalovaným.

Preto námietka sťažovateľky, podľa ktorej k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu došlo tým, že odvolací súd iba stroho konštatoval správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa, neobstojí a neobstojí ani jej tvrdenie o tom, že rozhodnutia súdov v jej veci sa nevysporiadali s jej argumentmi (opakovane) uvedenými v odvolaní.

Možno teda uzavrieť, že krajský súd, odkazujúc na správne dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, neponechal teda bez povšimnutia žiadny z odvolacích argumentov sťažovateľky, ktoré majú pre vec podstatný význam. Odôvodnenie jeho rozhodnutia preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia, a preto je vylúčené, aby jeho postupom boli porušené sťažovateľkou označené práva.

Pokiaľ sťažovateľka v sťažnosti poukazovala na ústavne nekonformnú aplikáciu ustanovení právnych predpisov a vyhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania spôsobom, ktorý považuje za nesúladný s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, čím malo dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru, išlo vo svojej podstate iba o opakovanie argumentov, ktoré sťažovateľka uviedla v podanom odvolaní, s ktorými sa dostatočným a presvedčivým spôsobom vysporiadal už krajský súd v rozsudku č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013. Aj podľa názoru ústavného súdu iba zo skutočností tvrdených sťažovateľkou týkajúcich sa disponovania s nehnuteľnosťami v k. ú. O., nemožno dospieť k záveru, podľa ktorého vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom sporu, by bolo vylúčené naplnenie podmienok ich vydržania, a to aj s ohľadom na princíp vyplývajúci z § 145 ods. 1 a 2 stredného občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa v pochybnostiach predpokladá, že držba bola oprávnená. Obdobne aj pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania nenachádza ani ústavný súd také závery, ktoré by boli v rozpore s obsahom vykonaných dôkazov, ktoré okresný súd i krajský súd vyhodnotili v ich vzájomnej súvislosti. Zamietnutie žaloby sťažovateľky bolo potom dôsledkom neunesenia jej dôkazného bremena v konaní. Záver krajského súdu a vyhodnotenie dokazovania je jeden z možných výkladov riešenej problematiky, čo nevybočuje z rámca ústavnosti.

Za tejto situácie ústavný súd dospel k záveru, že rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu alebo jej práva na spravodlivý proces, a preto jej sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 6 Co 6/2012-847 zo 16. apríla 2013 namietala i porušenie jej základného práva na vlastníctvo (čl. 20 ústavy) a práva na ochranu majetku (čl. 1 dodatkového protokolu). Argumentovala tým, že rozsudkom krajského súdu jej bolo odňaté vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré nadobudla a nikdy ho žalovaným v konaní nepreviedla.

Podľa tvrdení sťažovateľky malo teda ísť o majetkovú hodnotu, o ktorej mohla tvrdiť, že mala legitímnu nádej na jej znovunadobudnutie, pretože splnila všetky podmienky na to, aby jej žalobe bolo vyhovené; žalovaní naopak, podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním nespĺnili a napriek tomu krajský súd rozsudok okresného súdu o zamietnutí jej žaloby potvrdil, vychádzajúc z toho, že jej vlastnícke právo zaniklo a patrí žalovaným, ktorí ho vydržali.

Ústavný súd sa najprv zaoberal posúdením toho, či vo vzťahu k nehnuteľnosti platilo, že ide o „majetok“ sťažovateľky v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu. Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva ku ktorému môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať.

Ako je zrejmé z tvrdení sťažovateľky, tieto jej tvrdenia by mohli byť správne, avšak iba v prípade, ak by v minulosti nedošlo k naplneniu podmienok vydržania nehnuteľností žalovanými.

Ako však už bolo uvedené vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľky o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods.1 dohovoru, ústavný súd je toho názoru, že krajský súd správne

aplikoval ustanovenia o vydržaní, keď dospel k záveru, že žalovaní podmienky vydržania splnili.

Sťažovateľka v tejto situácii nemohla v čase vydania rozhodnutia krajského súdu legitímne bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že znova získa vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Z uvedených dôvodov sťažovateľke, ktorá vlastnícke právo k nehnuteľnostiam stratila, nepatrila podľa názoru ústavného súdu ani legitímna nádej na jeho znovunadobudnutie, a preto rozhodnutím krajského súdu nedošlo k porušeniu jej práva na majetok tak, ako je toto právo garantované v čl. 1 dodatkového protokolu (a rovnako aj v čl. 20 ústavy). Majetkom podľa čl. 1 dodatkového protokolu nie je ani nádej, že dávno vyhasnuté vlastníctvo ožije. Za situácie, keď sťažovateľka nemala majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu, je už bez významu uvažovať o tom, či bola majetku zbavená, resp. či k zbaveniu majetku došlo za splnenia podmienok ustanovených v čl. 1 dodatkového protokolu.

Z uvedeného je zrejmé, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu nedošlo k porušeniu označeného práva sťažovateľky pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, a z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014